Porto opłacono ryczałtem

Ч. 47 (430). Неділя, дня 20. падолиста 1927 Рік IX.

Адреса Редакції і Адміністрації „Український Голос" Перемишль, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві № 142.807. передплата в краю виносить **10 зол.** річно, **5·50 зол.** піврічно, **3 зол.** чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. (передплату в Чехословаччині складати на конто Адм. „Укр. Голосу" в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно, для Америки 2½ дол. річно.

Ціна прим. 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 1½—2½. рукописів Редакція не звертає неоплачених писем не приймається

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Тарифа оголошень за текстом за 1 вірш міліметровий одно шпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол. пол. для дрібних промисл. укр. інстит. 0·16 зол. п. Дрібні оголошення по 0·15 зол. п. за слово, найменше дрібне оголошення 1 зол. п., для шукаючих праці подані безпосередно до Адм. по 0·10 зол. п. за слово. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ПОМІЧНИКИ СЕКТАНСТВА.

Українська народність в Галичині так тісно злучена з українською гр. кат. Церквою, що одну без другої майже подумати собі не можна, особливо в тих кругах, в яких національна свідомість ще як слід не скристалізована. Українська греко-кат. Церков — як каже Вячеслав Липинський — *є містичною основою української нації в Галичині*. На це дає нам докази кождий день. Коли наш чоловік в Галичині відірветься від греко-кат. Церкви і перейде до римо-католицької, то тим самим він вже страчений для українського народу — він уважає себе і його уважають Поляком.

З цим фактом не хотять числитися деякі наші люди, а тим самим не можуть собі усвідомити небезпеки, яка грозить нашій народности від наступу, який останніми часами піднято проти нашої Церкви зі всіх сторін. А тих противників дуже багато. Большевики і всякі „ліві" виступають проти Церкви з засади, бо це для них „опіюм" — дурман. Попри них ідуть всякі чужинецькі наємники, які „навертають на правдиву віру". Тих „місіонарів" у нас чимраз більше.

На Лемківщині варшавське православія здобуло вже 10 громад — поширюючи між темними Лемками москвофільську дурійку. Яку ціль має ця православна аґітація, яка в останніх часах довели навіть до проливу крови між Лемками — це повинно бути ясне кождому освіченому Українцеви. На жаль, деякі наші люди, з окрема в Америці, такі сліпі, що цего не бачать. Американське „Народне Слово" (з липня під заг. „Лист Пазі з краю") дуже радується, що на Лемківщині шириться варшавське православіє:

„...Тут у нашім краю, десь там далеко в горах, вже кілька сіл відреклося від католицької віри, а перейшли до православної, яка в нас перше була, поки не були забрали Ляхи нашого краю, так як тепер. Я собі ...так міркую, що ті люди добре зробили, бо ...що наше то наше..."

Такі слова „український" публіцист вкладає в уста бабі Пазі, що пише до своєї куми Фесі в Америці. І дивуйся тут темноту Лемкови, коли публіцист, керманич громадської думки, не здає собі справи, хто і в якій ціли ширить московське православіє на Лемківщині. Таке не напише справдішна, мудра Пазя з краю, хіба „український публіцист" в Америці...

Побіч варшавського православія також всякі сектантські місіонарі „спасають" нас. Все те обчислене на те, щоб нас на релігійнім полі розбити а тим самим і національно ослабити. І тому наші противники радісно затирають руки... Та коли варшавське православіє явно іде під московським прапором, використовуючи москвофільські настрої між Лемками, то наші сектанти удяряють в патріотичну українську струну, щоб вербувати вірних...

Повторяється отже це, що було у нас в XVI. ст., коли протестантизм, кальвінізм, соціянізм, тринітаризм та инші секти стались містком від української церкви до польської. Це стверджують з радістю всі польські історики: Хто перейшов на одну з цих сект, не вернув ніколи до української церкви. Його єзуїти навернули на латинство, а тим самим і до польської народности. Так отже нинішне варшавське православіє і всякі секти є містком від української народности до польської...

Та скаже дехто, що і унія була таким містком. Безперечно, що єзуїт Скарґа, пропаґуючи унію, мав свої задні думки: бажав з гр. кат. церкви зробити місток до латинства. Але історія перечеркнула його пляни. Нині справа так представляється, що Поляки бояться національного впливу греко-католицької церкви і тому в конкордаті заборонено гр. кат. Церкві поширювати свої впливи поза сокальський кордон, а рівночасно на Волині, Підляшу і Холмщині пробують польські єрархи будувати новий безпечний місток, якимби переходили православні до латинства себто до польської народности. Цим містком є східно-словянський обряд — „нова унія".

Плян хитро обдуманий, особливо з православієм на Лемківщині. Ґрабський, забороняючи конкордатом поширятись гр. кат. Церкві на Волині, Підляшу і Холмщині, знав що робить. Він боявся національного впливу гр. кат. Церкви. За те дано варшавському митрополитови Діонізієви вільну руку в Галичині, обчисливши що латинство в формі „нової унії" піде слідом за варшавським православєм і усадовиться в Галичині. А Рим — Римом... Патронує цій роботі...

На жаль, зі сторони українського гр. кат. духовенства не видко такої реакції проти лукавих плянів, як годилосьби. У деяких кругах нашого вищого духовенства повстала думка „чистого католицизму". Дійшло до того, що в нас називатися тепер „греко-католиком" не в моді, бо це „нечистий католицизм". Рівночасно намагається виключити національний елемент з церкви. А коли хто вказував, як зручно лучать польські епископи (Пельчар, Бандурські і ин.) католицизм з національним елементом, то в очах деяких єрархів уважається це єресею.

Гаслом цего нового напряму себто чистого католицизму є нове виховання молодого духовенства. А основною чертою цего виховання є обмеження ролі священика до сфери виключно духовної діяльности, яке вичерпується виконанням його, так сказатиб, урядових обовязків. І от маємо вже священиків, які замісць взятися із своєю громадою нерозривними звязками в кождій области життя, замісць співжити з нею всім своїм єством, відгородились від громадянства муром своїх церков і обмежуються до ролі церковних урядовців, живуть своїми окремими інтересами, не виростають понад формалістичне і бездушне розуміння своїх духовних функцій.

Чиж серед таких обставин в силі ми протиставитись варшавському православію і сектанству, які розкладають нашу Церкву в Галичині.

А додаймо до того деякий відсоток наших духовників, які впрост не розуміють свого післанництва або обминулась зі своїм званнєм. Нарід на них жалується, плинуть дописи до часописів. Ми звичайно відсилали ті дописи до консисторій, просячи о інтервенцію. Але цей спосіб полагоджування жалоб оказався непрактичний. Жалоби відсилається до декана, а цей справу трактує по старосвітськи... А тимчасом новітні небезпеки не дозволяють на те, що було в практиці перед 50 літами. І от ми приневолені такі справи публікувати в імя санації відносин. Такі випадки, які підносять селяне в дописах, поміщених в нинішнім числі, повинні бути розсліджені негайно окремою комісією зі Львова і виновники повинні бути потягнені до строгої відвічальности. Бо вони — вони є помічниками варшавського православія і всяких сект — вони підривають містичну основу нашої народности, вони готовлять гр. кат. Церкві упадок.

Де-що нове про „людей Татарських"

(Лист з Праги).

„Обставини суспільні й економічні через те не покращали а погіршали, становище народу — також. А національному й культурному життю нанесено удар, від котрого воно не могло поправитися — і до нинішнього дня".

М. Грушевський — Ілюстр. Історія України.

Визначні історики наші, а між ними й шановний наш академик М. Грушевський, й досі голову собі сушать над мало зясованим питанням: — що то за люде були української народности, яких історія охрестила „людьми Татарськими" й чому цим людям були милійші хани татарські й життя під кормигою цих ханів, ніж свої князі та життя у своїй власній державі.

Академик М. Грушевський у своїх статтях із нашої історії хоч подекуди й ставиться з помітною прихильністю до сих „людей Татарських"*), алеж всеж таки він у своїх висновках про національно-культурне життя України XI—XVI в. в. сумує над тим, який страшенний удар державі нашій у тих часах сі „люде Татарські" завдали й до якого занепаду довели вони тоді наше державне життя.**)

Хай шановний читач не дивується тому, що нам приходиться залазити у таку глибину віків історичного життя нашого народу й викопувати звідтіль отих нещасних „людей Татарських". Бо на жаль, не перевелися в нас отсі „люде Татарські" й по нинішний день. Іще з більшим сумом треба сконстатувати, що традиціями „людей Татарських" продовжує виховувались і тепер значна частина нашої молоді, яку й без того „злая доля" наша примусила добувати з тяжкою бідою знання переважно в чужинецьких школах: чи „на нашій не своїй землі" або й зовсім поза межами нашої Батьківщини, на чужині — комірниками та жебраками.

Що це здичавіння чи некультурність або просто цілковита відсутність національно-політичного виховання панує серед нашої молоді та ще й розвивається — хай свідчать явища із національно-культурного життя наших днів.

В суботу, 29. жовтня 1927 р. о 11 год. в Празі, в одній із саль Репрезентативного Дому столиці Чехословаччини, відбулося урочисте відкриття зїзду центрального союзу українського студенства (ЦЕСУС-а). На це свято, що його всі кращі Українці ось вже протягом кількох років завжди вважали шляхотним виявом національної свідомости й сили духа нашої академічної молоді й тому ставились до нього з великою прихильністю та пошанованням — на це свято були, як завжди, запрошені представники ріжних культурних і громадських установ наших, як на чужині існуючих, так і в краю, окремі особи, а також і представництва инших народностей, що ставляться прихильно до наших національно-визвольних змагань. Серед гостей на цім святі ми бачили представництва від студентів гірських народів Кавказа, білорусинів, лужицьких сербів, литовців й инш., які гаряче витали черговий зїзд нашого студенства й висловлювали найкращі побажання нашій молоді й всьому Українському народові.

Під кінець цього свята голова ЦЕСУС-а п. Др. Ст. Нижанківський почав відчитувати письменні привітання від ріжних інституцій та осіб, що були запрошені на це свято, але які з ріжних причин не могли особисто бути присутніми на ньому. Як се часто буває, що на такій офіційній частині ріжних наших громадських аборів, підчас сухого й довшого відчитування реєстру привітань, присутні починають потроху стомлюватися й з меншою увагою далі слухають, — так воно було й тут.

Але зовсім несподівано, на самім кінці списку отих привітань, авдиторія почула з уст голови ЦЕСУС-а: „і пан Скоропадський з Берліна".

Що? — По салі пройшла хвиля зворушення...

Значить — Гетьман Павло Скоропадський надіслав привітання ЦЕСУС-ові?

Алеж чому це тут, та ще й при гостях чужинцях, президія ЦЕСУС-а привітання Гетьмана України віднесла аж на самісінький кінець? І чому це сказано тільки *пан* Скоропадський?

Чи голова ЦЕСУС-а є такий анальфабет, що не знає й досі, хто стояв на чолі Української Держави в 1918 році? — Чи може він є ворог Гетьманської Держави? — В такім разі, коли він є *Українець*, мусів би сказати хоча: „*бувший* Гетьман України Скоропадський..."

Із тяжким сумом свідоміші люде наші виходили з салі, де повинно було бути дійсне національне свято нашої *академічної* молоді та ще й на чужині.

Мимохіть пригадалися нам отії наші „люде Татарські"...

Так.

Залишається хиба лише побажати, аби бодай майбутні наші студенти, підчас своїх урочистих академічних сходин, не забували згадувати добрим словом того Гетьмана нашого, який на світанку *нового* державного життя нашого, одним із перших актів своєї державної діяльности створив такі огнища нашої національної культури, як Всеукраїнська Академія Наук, Державні університети й десятки ріжних середних шкіл для Українського народу.

Бо сучасні студенти наші ще не всі про це знають.

Мабуть вони ще дуже молоді... — **Андрій Писарський.**

*) М. Грушевський — З політичн. життя Старої України. Київ 1917. стор. 28. — М. Грушевський — Ілюстров. Істор. України. Київ — Львів. 1912. Стор. 122. **) Тамже — стор. 138.

Під розвагу кооперативам!

(Дальше).

IV.

Так ЦС як і ПСК повинні мати у себе стало ревізора з РСУК, який сидить на місці і щодень, а не раз в рік, контролює діяльність Управ, а тим самим не допускає до зловживання. В цей спосіб убивається в кооперативах вищих ступнів манка в зародку. Рівночасно контролює ревізор, чи і як приказа верховної Ради Союза виконуються на місцях, відсилає що місяця цифрові звідомлення РСУК і верховній Раді. Під проводом ревізора переводять контрольні комісії перегляди, опираючись на його звідомленнях і спостереженнях, урядують правильно Надзірні Ради. Він в порозумінню з Надзірними Радами видає опінію про урядовців і ставить відповідні внесення верховній Раді — словом це має бути добрий дух ЦС і ПСК, сторож їх діяльности і хоронитель придбаного майна. Всякі трансакції (угоди) Союзів мусять носити побіч підписів Управи, також і його підпис на згоду, він може здержати переведення кождої трансакції аж до часу вид[illegible]шення в тій спра[illegible] Радою — впро[illegible] права і обовязки тих ревізорів очеркнулаби по докладній розвазі верховна Рада. В кождім випадку сталу контролю в ЦС і ПСК уважаємо необхідною, хоч може для декого і немилою і трохи стісняючою його самостійність. Бож кінець-кінцем це не булоб в суті річи обмеження самостійности здорової, лише хворої, т. зв. „złotej wolności", тої лише, що може шкоду принести кооперації і народови.

V.

Поволи але безпощадно усувається з кооперації людей, які не надаються до того — чиститься сміття, якого назбиралося в тім руховi досить богато з ріжних причин і серед ріжних обставин і виховується карних працьовників, уважаючи при тім старанно, щоби при чистці не потерпіли невинні і совісні люди праці, та щоби чистка не випала в хосен крикунів і лизунів, (а то у нас також часто буває!). Чистку в ЦС і ПСК перевелаби верховна Рада в порозумінні з ревізорами і відносними Радами Надзірними обережно, але безпардонно в імя засади, що кооперація не істнує на те, щоби годувати хоч і безробітних, але непридатних до кооперативної праці людей. Кооперація має дати прожиток тим в першу міру безробітним, які, крім критикування своїх управ і самотування їх приказів, схотять і будуть вміти працювати, памятаючи, що як хочуть, щоби їм віддано колись кермуючі становища, на яких будуть могли приказувати, мусять найперше навчитися слухати. Урядовці наших кооператив мусять тямити все про те, що як не позбудуться з поміж себе лінивого сміття і не дадуть вперід своєї праці, щоби наша кооперація станула твер-

до на ногах, то і їх життя силою факту мусить бути дуже нужденне в будуччині, тим нужденніще, чим менче праці, особливо тепер, в початках, вложать в кооперацію. Так уже зложилося у нас, що працьовники кооператив самі кують собі будучність і з тим вони мусять все числитися, а як-що деколи і слушно нарікають на тяжке життя ізза слабих платень в наших кооперативних установах, то най вперід спитають, що вони зробили щоби собі його облегчити. Як вже в нікім не найдуть вина — то на нашу лиху долю хай ввалюють її, але погано булоби, якби найшовся винновник, або як-би наша кооперація мала рости виключно лише потом і кривдою своїх урядовців.

VI

Спеціяльна комісія повинна опрацювати плян одностайного ведення книговодства по всіх кооперативах і то такий, що займавби найменчу скількість робітників і забирав як найменче часу. По тому пляну, який найдальше відбігавби від бюрократичних формальностий, повинноси вести книговодство в цілій нашій кооперації. Як воно булоби добре і скільки менче робітників занялоб, це знають всі, що мають до діла з ріжними деколи і домашними системами книговодства.

VII

ПСК не сміють боргувати кооперативам низчих ступнів дослівно ані одного сотика. Натомісць уважаємо шкідливим на разі клич, щоби кооперативи найнизчих ступнів боргували членам лише до висоти уділу, або зовсім не боргували. Воно гарне в засаді, але в наших обставинах дуже шкідливе і веде за собою цілу низку нарікань і роздору. Воно то само, що нагло відівчити курця від курення, або видати в піяцькім краю протиалькоголевий закон.

VIII

Ми були в кількох ПСК і майже всюди бачили за богато урядовців, а в додатку ті урядовці — не без виїмків — апатичні (байдужі) якісь, трошки ліниві, а часом навіть крихіточку нечемні. ПСК (в ЦС ми не були!) роблять враження не живих, купецьких закладів, а якихось тяжких, невміло ведених буд. Або тяжка апатія, або нервовий поспіх при усіх чинностях, кождий робить як за напасть, за святий життєвий мус, а цілість виглядає як брак засадничої чемности. Воно дуже нездорове явище і мусить бути усунене вже хочби лиш як лихий примір для кооператив найнизчого ступня, які безпосередно стикаються з населенням самим, а не його найліпшою частю, яка богато вибачає для добра кооперації. ПСК мусять стати в повнім того слова значінню заведеннями торговельними, веденими по европейськи, які обходяться зі своїм клієнтом чемно, але рішучо і полагоджують справи клієнтелі скоро і добре без переборщування в бюрократичних формальностях. Від замовлення до заплечення і видання товару повинно минути найвище 15 хвиль, а в наших ПСК минає деколи і година (буває і більше!) заки зроблять ласку і приймуть замовлення. Прикро, що муситься говорити про таку стару байку, як чемність і скорість в кооперації, але у нас вже таке завелося, що треба.

Про инші реформи в слідуючім числі. — **В. Зелик.**

Дописи

Розваж, пов. Золочів. В осени 1924 р., в порозумінню і за згодою Всч. о. Михайла Чайківського, тодішного адміністратора парохії, побудовала наша громада на городі ерекціональнім побіч церкви (в середині села) „Народний Дім“ з тим, що при найблизшій нагоді площу під домом викупиться. На весну 1925 р. на місце о. Чайківського прибув до нас ново-іменований парох. Тоді Виділ Читальні за згодою о. пароха вніс просьбу до Вс. Митр. Консисторії о дозвіл на продаж 400 м. площі під будову „Нар. Дому“. Вс. Митр. Консисторія не згодилася на то тому, що було за близько церкви. Виділ Чит. звернувся другий раз з просьбою, на иншій парцели купити площу, на що Вс. Митр. Консисторія згодилася спродати 400 м. за 150 зл. Заплатила Читальня о. пароховы 150 зол., дім перетягнено ще 1926 р. Виділ постарався о всі потрібні папери до табелі, а гроші рік наперед дав, а отець парох ще зволікає з табелею з тижня на тиждень, кажучи: ще того бракує, то того нема і тд. А коли оден член Читальні просив: „Отче таж заінтабулюйте площу, бо через зиму зогниє вже той дім так під голим небом“. На це о. парох відповів: „Но нехай зогниє, бо з него так люди не будуть мати користи, хиба оден або двох“. Основується у нас кооператива то о. парох замість заохочувату людей вступати в члени, відраджує такими словами: „Пощо Кооператива вам? Таж маєте 2 склепи жидівські і оден християнський і місточко недалеко! Вам кооператива зовсім непотрібна. На збори чит. о. парох на прибудуть помимо просьби. — Отця нашого не болить серце того, що наш Дім гниє непокритий вже 3 роки, бо його нічого не коштує та будова, але ми громадяне незаможні, власними силами поставили його на ноги, зволікаючи по куску дерева і гроші жертвували, хто що міг, бо бажаємо мати де зійтися, прочитати часопись та порадитись, як запобігти лихови, яке нам грозить зі всіх сторін, а Вам Отче ані в думці? І стоїть наш дім без даху на нашу шкоду, жаль і плач, а на потіху нашим ворогам.

Член „Просвіти“.

Скас, пов. Долина. Наше село темне. Верховодить тут арендар. Правда, перед 2 роками засновано у нас Читальню, але вона не проявляє ніякого освітного життя. На папері є около 100 членів, але ніхто не хоче зложити мізерної вкладки 10 ґр. місячно. Кажуть, що нема грошей, але на пiятику гроші находяться. І так молодіж гуляє, а старші сидять у коршмі. Нажаль, в селі нема інтеліґентної особи, якаби вивела село з темноти. Нашого о. духовного Читальня нічо необходить, а також і про кооперативу нічо слухати не хоче. Управу ерекціонального поля поручив жидови Абрамови Пресерови, бо на 2600 душ наших людей не можна знайти чоловіка, до якого можнаби мати довіре! У нас діти мруть без крещення (близнята Марії Гусак з присілка Погорільця). Инші знову везуть крестити до косцьола, бо відганяється їх зпід перкви, як вигнано 18. вересня селянина Николу Маркового з дитиною. Свідки: Василишин Іван, Гусак Никола, Гевкач Михайло і инші. До косцьола крестити возив дитину Никола Максимів син Івана, бо коли жінка його була у сповіди, то одержала приказ, щоби висше названий не показувався на очи священикови. З похоронами у нас також біда. Олекса Михавко, син Петра, мусів похоронити без священика, бо зажадано від него долярів, а як той постарався, то дістав приказ, щоб давав золоті, бо „не знаю курсу доляра“. А той золотих не міг дістати, то похоронив без священика. Коли 7. XII. 1925 у Николи Кравця, сина Дмитра, померла жінка, то мусів дати корову на похорон. А саме прийшла служниця о. духовного з селянином Михайлом Яневичем і забрала корову зі стайні. Свідки: Михайло і Юрко Мелевичі. Дмитра Лютака як примірного і чесного господаря, котрий був довший час провізором в церкві, не хотів о. дух. висповідати. Взагалі о. дух. поводиться з нами як колись австрійські офіцери при війську, а всі справи зачинає перед резиденцією полагоджувати їмосць. Просимо Впр. Митрополичу Консисторію вглянути в ту справу.

З ПОЛЬЩІ І ПРО ПОЛЬЩУ.

Дня 28. листопада президент польської держави видасть декрет, яким розвяже теперішний сойм і розпише нові вибори, що мають відбутися за три місяці від оголошення декрету т. є. при кінці лютого або з початком березня. Польські ґазети доносять також, що премієр Пілсудскі дня 28. листопада запросить до себе провідників посольських клюбів і „прочитає їм отченаш“ себто буде картати послів. Та ледви чи це станеться, бо мабуть провідники клюбів не підуть до Пілсудського, знаючи, що він буде картати. Та це нам Українцям байдуже — для нас важне тільки те, що вкоротці відбудуться вибори і ми мусимо всі як один стати до виборів. Тому треба старатись, щоби всі українські партії разом злучилися і разом пішли до виборів, бо лиш тоді ми можемо вибрати своїх послів. Коли-ж наші партії не злучаться разом і підуть кожда своєю дорогою, то польські партії, які підуть у нас до виборів одною лавою, переможуть нас і виберуть самих польських послів. Про це повинні памятати українські селяни і на всіх вічах домагатись, щоб всі українські партії разом лучилися і разом ішли до виборів. А треба знати, що у нас будуть такі партії, які схотять киринити і не схочуть лучитися зі всіми українськими партіями. Коли отже виступлять де такі люди, що будуть дораджувати іти одинцем до виборів, то треба знати, що це є наймити наших ворогів, які хотять нас розбити і тим способом перемогти. Тому треба гнати таких аґітаторів на сто вітрів, бо це платні зрадники. — Польща дістала вже американську позичку. На папері є, що Польща дістає 72 мiліони долярів, але Польща дістала $61 \frac{1}{2}$ міліона долярів — решту обтягнула Америка за срібло. А саме Америка зажадала від Польщі, щоби замісць паперових грошей випустила гроші срібні на суму 160 міліонів зол. На це треба 43 ваґони срібла і Америка зобовязала Польщу, щоб це срібло купила у неї. Так отже за це срібло обтягнула собі Америпа 8,200.000 долярів. Крім того приходять ще инші драчки. Рівночасно приїздить до Польщі американський контрольор, який буде сидіти в Варшаві і наглядати польську грошеву господарку. Його канцелярія буде коштувати 20.000 зол. місячно. — Польський уряд установив нове державне свято, яке святкували д. 11. листопада. Того дня перед 9 літами вернув Пілсудский до Варшави з німецької вязниці в Маґдебурґу. Отже на цю памятку установлено це свято. Вшехполяки, як звісно, дуже не люблять Пілсудского і тому їх ґазети ані слівцем не згадали про цей поворот. — Боротьба між вшехполяками а пілсудчиками тріває дальше і що дня стає гостріща. В Кельцах відкрито, що вшехполяки в маґістраті потайки фабрикували летючки проти Пілсудского і його уряду. За те арештовано всіх урядовців маґістрату. Але вшехполяки ві Львові видали нову летючку і поліція має знов роботу: шукає тих, що це зробили. Рівночасно вшехполяки видають летючки проти помічників Пілсудского. І так у Львові появилась летючка проти редактора Ґурки, якому закидають, що він був картярем і в Букарешті програв гроші, які за него мусів заплатити польський посол. Взагалі вшехполяки гостро виступають проти пілсудчиків, а пілсудчики проти вшехполяків. Але сильніщі є пілсудчики, бо мають владу.

Що чувати в світі?

БОЛЬШЕВИКИ московські святкували 10-річницю свого панowання в Росії і на Україні. Свято трівало 3 дні т. є. 6, 7 і 8 листопада. До большевицької столиці Москви приїхало багато людей з чужих країв, а також депутації зі всіх країв, які тепер є під большевицькою владою. Були і наші „землячки“ з України, які завалили Українську Державу, а тепер служать московським большевикам, сповняють їх прикази тай заїдають зі смаком охлапи, які подають зі стола московських большевиків. Це ті „люди Татарські“ про яких говориться в листі з Праги в нинішнім числі „Укр. Голосу“. Але вертаймо до большевицького свята. Дня 6. листопада уладили большевики похід по улицях Москви. Того дня відбулось урочисте засідання московських совітів, на котре запрошено також закордонних гостей. Головним промовцем був большевик Бухарін, який славив большевицьку владу і большевицьку партію, яка має право промовляти в імени 100 міліонів людей. Промовляли опісля делеґати Анґлії, Німеччини, Франції і Японії — очевидно самі большевики. (Чи промовляв який „Українець“, про це большевицькі ґазети не згадують. Але більше, як певне, що мусів якийсь український раб дякувати московським большевикам за те, що прогнали з України українську владу, що на Україні основали республики: польську, жидівську, румунську, грецьку, і тд та що найурожайніщі землі українські пороздарували жидам, циганам, грекам і всяким иншим заволокам). Настягали також большевики багато московських селян і казали їм іти в походї. Взагалі большевики дуже залицяються тепер до селян, бо потребують збіжа. Також оголосили большевики амнестію для звичайних злочинців т. є. злодіїв, розбишаків, збуїв і тд. Від амнестії виключені є політичні злочинці, т. є. ті Українці, які боролись проти большевицького війська і большевицької влади. Вони мусять далі каратись в тюрмах. (Ті Українці, що повтікали за кордон, мусять далі жити на чужині. Тому не можуть вертати на Україну і ті Українці, які тепер живуть в Польщі, Чехії, Франції і тд., бо московські большевики не дозволяють). Большевицький президент найвищого суду сказав, що всіх звичайних злочинців треба випустити на волю, бо большевицькі кримінали є призначені для ворогів большевизму. — Дня 7. листопада відбулась на „Червоній площі“ велика військова парада і дефіляда перед Калініном і иншими большевицьки достойниками. По параді уладили большевики похід робітників. — Дня 8. листопада була парада на площі літаків. Тут передано війську 30 літаків, які збудовано зі складок, які московські большевики силоміць стягали особливо на Україні. Того дня в театрах і кінотеатрах виставлено штуки, в яких славилось панowання московських большевиків. — Але в часі тих большевицьких парад опозиція т. є. приклонники Троцького і Зіновева виявляли своє невдоволення і пробували демонструвати проти теперішних можновладців Сталіна і Бухаріна. Большевицька поліція їх розганяла. Але замітний є виступ Троцького і Зіновева на засіданню центрального комітету. Оба вони виголосили промови, в яких пророкували упадок большевизму в найблизчій будучности. Зіновєм заявив, що большевизм стоїть перед банкроцтвом, а Троцький пригадав отсі слова Леніна, які він сказав перед смертю: „Виключіть з партії Сталіна, бо він може розбити і привести до упадку большевицьку партію“. За ці промови большевики виключать Троцького і Зіновєва з партії і це буде початком крівавої боротьби. Бо треба знати, що Троцький будував з Леніном большевицьку державу — отже має досить багато прихильників і з ними може викликати революцію проти теперішної большевицької влади. Зачнеться тоді рiзня між самими большевиками. — Найновіщі вістки доносять, що Троцький приготовився вже до перевороту. Має до розпорядимости 100.000 людей, видає тайний дневник, має своїх довірених у всіх містах і на начальних становищах в червоній армії.

В НІМЕЧЧИНІ тепер найважніщою справою є письмо американського контрольора Паркера Ґільберта, про яке ми писали в передпослідним числі. Це письмо до минулого тижня держалося в тайні, але коли зміст його оголошено в американських ґазетах, то те саме мусів зробити і німецький уряд. В своїм письмі закидає Паркер Ґільберт німецькому урядови, що він кождого

ІВ. ЄВДОКІМОВ.

Кінотеатр на вулиці

Городовий (поліцай) Пучкин стояв напроти банку на своїм становищі. Коротко перед третьою годиною три авта підїхали до банкового будинку. Два задержалися перед самим входом, третє на протилежному боці вулиці. В останньому була якась похожа на ліхтарню машина з корбою.

Щось десять людей висіло з двох авт. З третього вискочив малий, звинний мужчина, підбіг до Пучкина, дав йому якийсь документ і сказав:

— Товаришу-городовий, маєте осьтут декрет із „Ґоскіна“ (державний кінотеатр). Мусимо негайно зробити кінематоґрафічну знимку банку. Чекає вас богато несподіванок... Люде будуть бігати... Почуєте стріли. Але не бійтеся. Програма вимагає цього. Не позволяйте, прошу вас, людям наближатися, щоби не було якого припадку. Декрет держіть при собі, покажіть його кому слід, колиб треба було.

Пучкин звернувся до людей:

— Прошу не задержуватися на вулиці! Йти далі своєю дорогою! Тут тепер роблять фільмову знимку. Гей! відступись, приятелю! Треба підіждати! Ого! Пане, з папіросками? Куди це? Маєте дозвіл продавати?

— Зачинаємо! — каже жвавий добродій.

Тоді ці, що приїхали двома автами, війшли до банкового будинку і замкнули за собою двері. Зараз роздався алярмовий сиґнал.

— Добре, добре! — каже фільмовий оператор і крутить корбою.

Пучкин успокоює публику:

— Алярмовий сиґнал потрібний до знимки. Розійтися, панове! Може приключитися якийсь припадок, каліцтво! На бік! На бік! В ґоскіні пізніще і так будете оглядати. Прошу розійтися!

Нараз трісла велика шиба у вікні на першому поверсі, зеленаве скло вкрило хідник. З вікна вихилилася перелякана голова й закричала:

— Злодії!

Хтось втягнув того чоловіка назад до середини, потім роздалися револьверові стріли.

Фільмовий оператор засміявся.

— Розуміється, — сказав Пучкин — що управа кінотеатру заплатить за шибу!

— З лихварським процентом! Десять тисяч „Ґоскіно“ призначило на кошти того образу. Товаришу-городовий, посуньтеся трохи вперед. Заслонюєте мені. Вас я вже зняв. Лише не пускайте публики. Бачите їх! Які цікаві! Люде тут працюють, аж пріють, а вони бавляться, загороджують дорогу.

— Самособою, люде нічого не розуміють, не оріентуються — каже Пучкин — а як їх сварити — образа чести! Ну, далі... далі!

В банку тимчасом стихло. Фільмовий оператор задержав корбу. Алярмовий сиґнал затих. Небаром із банку стали виносити малі клунки і вкидати їх до авт.

Фільмовий оператор знову закрутив корбою.

— Прошу очистити дорогу! — сказав до поліцая. — Зараз виїзджаємо. Мусимо спішитися ще до одного банку.

Слухняний Пучкин знову розігнав публику.

— Ширше! Ширше! Зробіть місце! Не маємо часу!

Нараз із банку вибіг знаний касієр у подертій шапці, з червоними плямами на лиці і з торбою в руці.

— Пучкин! — крикнув він із усієї сили.

Та люде, що вибігли за ним, вхопили його в поясі, закинули йому чорну хустку на голову, і втягнули його до банку.

Випханий грубо портфель, що його касієр випустив на землю, підніс оден із шоферів і всунув під сидження в авті.

— То добича! — крикнув урадуваний оператор і крутив скоро корбою.

— Як касієр ревів! — сміявся Пучкин. — А то чудове!

— Так, — відповів фільмовий оператор весело — той образ матиме незвичайний успіх. Хлопці знаменито справляються. Наче справжнє ограблення банку!

— Касієр помалював собі морду червонилом! — тішився Пучкин.

— Інакше не може бути! Мусимо так робити, щоби зовсім подобало на правду. Тут представлено грабунок лише зі зовні. В іншім місці оператори роблять знимки в середині будинку. Відси їдемо робити знимку образу після доконання грабежі.

Публика збиралася щораз більше.

Пучкин розганяв людей на всі боки, сердився, але не міг дати собі ради.

Тоді фільмовий оператор закрутив корбою і сказав:

— Товариші, прошу станути онтам, у куті! Візьму вас усіх на фільм. Зблизька знимка може не вдатися. Прошу на бік, дуже прошу!

Люде подалися гурмою і оператор знову крутив корбою.

У вибитому вікні стануло двох людей з десятки, що приїхали автами і крикнули:

— Готове! Зараз вертаємо! Образи з останньої хвилі.

— В дорогу! — сказав оператор і став завзято крутити корбою.

— Як гудить! — захоплювалася товпа — наче паровіз!

Операторові товариші без поспіху, помало вийшли з банку, всіли до авт. Оден із них приклеїв до банкових дверей картку: „Банк замкнений“.

Жвавий добродій щераз закрутив корбою, вложив апарат до чорного футералу, встромив Пучкинови коверту до кишеві. Тепер усі три авта відїхали гусаком, даючи разураз алярмові сиґнали.

Пучкин виняв коверту з кишені і здумівся.

У коверті була вязанка червінців!

Тепер банковий персонал почав крадьки визирати крізь вибите вікно.

— Уже кінець! Відїхали! — сказав Пучкин, киваючи до них рукою.

В банку закипіло. Двері відчинилися, персонал вибіг на вулицю, біг до Пучкина і кричав що сили:

— Осел! Ідіот! Бандити! Вбивство!

Втягнули його до банку.

Побачив двох вояьних: їм виймали хустки з уст і ножицями розтинали посторонки. Неоподалік лежав касієр, блідий, непритомний, окровавлений.

— Лікаря! Лікаря! — кричали.

Щойно тепер зрозумів Пучкин. Показував усім довкола папір "Ґоскіна“ і непевною ходою пішов на перший поверх.

На лавці біля касового віконця з решіткою лежав убитий директор.

Переслухання Пучкина тревало недовго. Замкнули його на короткий час у вязниці, потім попався на лісту... безробітних. Але з червінцями не зрадився нікому. Сховав їх у вазонку з цвітами.

Небавом настали голодові дні. Пучкин добув першого червінця зі сховку і дав жінці.

Вернула перелякана за якої чверть години:

— Івасю, той червінець фальшивий. Ніхто не хоче приняти його. Люде сміються з мене. В однім місці погрожували навіть мені.

Пробували міняти червінці в інших дільницях міста. Пять штук удалося Пучкинові пустити. Та за пятим арештували його, а вазонок із рештою червінців забрали.

Тепер городовий Пучкин сидить у вязниці. Знову є на удержанні держави.

Переклав **М. Хирівський.**

Чи люди долетять до місяця?

Що перед кількома чи кількадесяти літами видавалося людям неможливим до осягнення в боротьбі з природою, те нині є довершеним ділом, — те сталося, так сказатиб, буденщиною. Хто з нас нпр. перед кількадесяти літами міг сказати, що колись люде будуть бальонами і літаками літати, і то скорше і висше ніж найшвидші і найсильніщі птиці? А преці — нині це вже не новина і не дивота.

Тепер вже люде цілком поважно роздумують над тим, якби-то побороти безмежні світові простори, а саме — чи не можнаби яким способом дістатися людям нпр. на мі-

року більше грошей витрячує на державні видатки. І так в р. 1925 видав уряд $7^1/_2$ міліярда марок, в році 1926 видав о 1 міліярд більше т. є. $8^1/_2$ міліярда, а в р. 1927 $9^1/_4$ міліярда марок. А Німеччина забуває, що від слідуючого року треба платити річно по $2^1/_2$ міліярда контрибуції. Звідкиж вона возьме грошей на сплату контрибуції, як що року її видатки є більші, а тепер хоче ще підвисшити платні урядовців і видати великі гроші на школи. Розуміється само собою, що це письмо написав Паркер Ґільберт в порозумінню з американським урядом. Який-же інтерес має в тім Америка? Ми вже писали, що Америка перед 3 літами довела до лондонської конференції, на якій ухвалено, що Німеччина має платити контрибуцію по пляну Доса. А саме через перші 3 роки мала Німеччина платити по $1^1/_2$ міліярда контрибуції, а по трех літах по $2^1/_2$ міліярда. Америка боїться, що Німеччина не буде могла заплатити контрибуції Франції, Анґлії і Бельґії, як видасть гроші на свої потреби. Бо тоді скаже Німеччина, що не годна платити і плян Доса буде тоді клаптиком паперу без значіння. А Америці дуже залежить на тім, щоб Німеччина платила правильно контрибуцію тим державам (а особливо Франції!), бо ті держави винні Америці 10 міліярдів. Коли отже ті держави не дістануть грошей від Німеччини, то тоді скажуть Америці, що не можуть довгу сплачувати, бо їм Німеччина нічо не платить. Отже Америка тому так натискає на Німеччину, щоби вона свої видатки державні не підвисшала.

АНҐЛІЯ має новий клопіт з африканською державою, Абессинією. Історія цего клопоту така: Анґлія є „опікункою" Єгипту і тягне з него великі зиски. На полудне від Єгипту є великий край Судан (около 7 разів більший від Польщі), який є власностю Анґлії. Так отже Анґліа панує над Єгиптом і Суданом, які разом творять простір 10 разів більший як Польща. Звідси спроваджує Анґлія збіже, бавовну і инші плоди землі. Але оба ці краї, Єгипт і Судан, є „дарунком ріки Нілю". А саме через Судан і Єгипет перепливає великанська ріка Ніль, яка наводнює оба ці краї. Якби Нілю не було, то оба ці краї булиб пустинею, і тому слушно називають їх „дарунком Нілю". Раз в рік Ніль заливає великі простори краю і робить їх дуже урожайними. Цей вилив є реґульований всякими греблями і слюзами. Але в сусідстві Судану є великий край Абессинія (три рази більший від Польщі), з котрого випливає найбільша віднога Нілю, звана „Синим Нілем". Синий Ніль випливає з озера Чана і якби Абессинія при тім озері побудовала греблі та слюзи, то моглаб велику шкоду зробити Суданови і Єгиптови, бо в часі повені воду Синього Нілю відвернулаби в иншу сторону. Тоді в Єгипті і Судані булаб посуха. Абессинці народ темний тай не здавали собі з того справу, яку пакість можуть зробити сусідним краям. Але за те Анґлійці не в тім'я биті. Вони предвиджували, що Абессинців може хтось підмовити, щоб зробили пакість Анґлії і тоді їх великанські лани (плянтації) бавовни булиб знищені посухою. Тому Анґлія в р. 1902 заключила з Абессинією угоду, що без згоди Анґлії не вільно Абессинії будувати тами на Нілю. Абессинія не розуміла цего. „Та чейже ми з розуму не зійшли, щоби будувати таму на ріці" — казали абессинські міністри і підписали угоду. Але минувшого року Анґлія заключила союз з Італією і не питаючи Абессинії поділилась з Італією „сферою впливів" в Абессинії. Це значить, що Італія мала скубати Абессинію на однім просторі, а Анґлія — на другім. Абессинія гнівалась, протестувала, внесла скаргу до Союзу Народів, але тої скарги ніхто і не читав, бо нині лиш з тим рахуються, хто має силу. А що Абессинія сили не має, то її скарга пішла мишам на сніданок. Але Абессинія вже помудріла. Знає тепер, яку дурницю зробила, коли підписала договір, що не буде будувати тами на ріці Нілю — знає також, яке значіннє малаб така тама. Але якби вона тепер хотіла побудувати таку таму, то Анґлійці не дозволилиб. Отже Абессинія заключила тепер з Америкою договір, яким дозволяє Америці збудувати таму на ріці Нілю. Тепер Анґлія бачить, що її панованню в Єгипті і Судані грозить небезпека, бо як Америка не пустить води Синього Нілю до Судану і Єгипту, то ті краї від посухи знидіють. А коли пустять Американці воду, то скажуть собі за це добре заплатити. Отже тепер Анґлія дуже гостро виступає проти Абессинії, закидуючи їй, що вона зломила умову. Але Абессинія ховається за плечі Америки, а проти Америки виступати не має Анґлія смілости.

В АМЕРИЦІ вже приготовляються до вибору президента. Була надія, що теперішний президент Кулідж знов дасться вибрати президентом. Але Кулідж вже в літі прилюдно оповістив, що не буде кандидувати на президента. Його прихильники думали, що Кулідж тільки зі скромности таке оповістив, але як його попросять, то він прийме знов уряд президента. На те минулого тижня знову Кулідж заявив, що президентом не хоче бути. Так отже в слідуючім році Америка дістане нового володаря, бо американський президент, на підставі конституції, має в дечім більшу владу, як европейські цісарі. Тому вже тепер розпочалась виборча аґітація. Ми вже писали, що в Америці є дві партії (республиканська і демократична), які бажають переперти своїх кандидатів на президента. Республиканці підняли тепер знову справу горячих напитків і домагаються, щоб кандидат на президента тепер заявив, чи він „сухий", чи „мокрий". Що це значить? Перед 8 літами заборонено в Америці фабрикувати і продавати горячі трунки. Цих людей, що голосували за забороною, названо „сухими". А тих людей, що домагаються, щоб горячі трунки фабриковано і продавано, називають „мокрими". І от тепер є дуже богато людей, які домагаються знесення закона, яким заборонено людям пити горячі трунки. „Мокрі" кажуть, що цей закон є лиш на папері, бо люди як пили так і пють. Зміна хіба в тім, що за трунки треба дуже багато платити. Богачі потайки спроваджують собі за дорогі гроші трунки з Европи, а бідні пють самогонку, яка дуже шкодить здоровлю. Тому краще буде, як той закон знесеться — та нехай люди пють, як і пили. Проти того виступають республиканці і доказують, що люди з часом відучаться пити горячі трунки. Тепер пють ще старші люди, але молодіж не знає ще смаку горячих трунків і як „мокре" старе поколіннє вимре, то молоде поколіннє буде „сухе". Це є виборчим кличем республиканців і вони вже розпочали виборчу аґітацію. Сенатор Бораг д. 12. листопада виголосив на великім жіночім вічу промову, в якій взивав жінки, щоб домагались задержання закона, який забороняє пити горячі трунки, та щоб старались о вибір такого кандидата президентом, який приречe, що буде „сухим".

ФРАНЦІЯ дуже обурена на Італію за її демонстрацію воєнними кораблями в Танжері. Французькі ґазети пишуть, що Італія хоче запанувати сама над Середземним морем і тому бажає забрати часть Танжеру. Але до цего не має права, бо в р. 1912 Італія підписала угоду з Францією, що не буде мішатися до Танжеру, а за те Франція не буде мішатися до краю Тріполіс, який заняла Італія на побережу Африки (Лібія). Цю угоду потвердила ще раз Італія в р. 1916, Тому то Франція в р. 1923 не допустила Італії до конференції, на якій розділено Танжер на 3 части між Францію, Анґлію і Еспанію, бо Італія не повинна до цего мішатись. Але ще остріще відповів французький уряд Італії в той спосіб, що зараз підписав військовий союз з Югославією. А саме між Францією а Югославією стянула угода, що якби на Югославію напала яка держава, то тоді Франція їй поможе. Очевидно, що цей французько-югославянський союз є погрозою для Італії. Франція иначе каже до Італії: Як ти, Італіє, не будеш сидіти тихо, як ти будеш шукати собі ґудза в Танжері — то Югославія буде тебе бити з одного боку а я з другого. Таке саме буде, як би ти Югославію зачіпила.

ІТАЛІЯ піниться зі злости, що Франція проти неї заключила союз з Югославією. А що-до Танжеру, то відізвався сенатор Тіттоні, котрий був в р. 1916 італійським премієром і підписав з Францією договір в справі Танжеру. Тіттоні пише, що Італія не мішається до Танжеру, який є під владою Франції. Але є часть Танжеру, яка до ніякої держави не належить. є отже самостійним краєм і до того краю Італія має право. Тому її фльота їздила до самостійного Танжеру, а від цего засі Франції.

ЛИТОВСЬКІ демаґоґи, які підняли бунт проти теперішнього президента литовської республики і проти уряду Вальдемараса, повтікали до чужих країв, бо в Литві грозила їм кара за зраду власної держави. Найбільше їх втікло до Лотви і жиють вони там на чужім оброці. Підмовлені чужими державами скликали вони в Ризі зїзд всіх литовських збігців, запросили також на цей зїзд чужинців і перед ним паплюжили свою вітчину, президента Сметону і премієра Вальдемараса. Говорили вони, що литовський народ стогне під владою Сметони, та що бажає скинути з себе „ярмо" Сметони. Та це все очевидна брехня. Литовські демаґоґи, які були захопили владу, і довели Литву до руїни, покликуються на народ — а тимчасом литовський народ радів, що позбувся руїнників, та що владу переняли розумні люди Сметона і Вальдемарас, які вратували державу перед розвалом.

НА МАДЯРЩИНІ від кількох тижнів відбуваються бійки мадярських студентів з жидівськими. Причина цего така: Державний театр в Будапешті хотів виставити траґедію „Славна жінка", в якій славиться австрійську цісареву Марію Тересу. Цю траґедію написав жидівський письменник Шоморі, котрий в молодім віці здезертирував з мадярського війська, жив як дезертир 16 літ у Франції, а опісля одержав амнестію від цісаря Франц-Йосифа і вернув на Мадярщину. Мадярські студенти стали домагатися, щоби театр не виставляв траґедії, яку написав жид-дезертир, а жидівські студенти вчинили рейвах, що діється кривда жидам. За цим пішли бійки на всіх університетах і мадярські студенти зачали викидати зі шкіл жидівських студентів. Мадярське правительство не може успокоїти студентів, бо за ними стоїть мадярське громадянство, яке по війні дуже зненавиділо жидів. Як довго Мадяри мали велику державу, то всі жиди удавали великих патріотів мадярських. Але як Мадярам посковзнулася нога і вони впали, а державу їх розпарцельовано між Чехів, Румунів і Сербів, то мадярські жиди зараз перекинулись на великих патріотів чеських, румунських і сербських. Також переконались Мадяри, що жиди в часі війни робили лишень ґешефти і не журились, що буде з Мадярщиною. До того ціла хмара галицьких жидів залляли в часі війни Мадярщину і зачала тут жирувати. Це все довело до того, що Мадяри стали страшними ворогами жидів і тепер на кождім місці їх переслідують. А треба знати, що перед війною жиди в Мадярщині були в великих ласках, бо помагали Мадярам гнобити инші народи: Словаків, Румунів, Хорватів ітд. Мадяри дуже часто женились з жидівками, бо жидівки дуже плідні і збогачували мадярський нарід патріотами. Але тепер гонять їх...

В РУМУНІЇ кипить. Тому премієр Братіяну загострив виїмковий (воєнний) стан в Букарешті, а ґазетам заборонив писати про бувшого престолонаслідника Карла. Серед тих обставин зачався в четвер, минулого тижня, процес проти бувшого заступника міністра Манойлеску, котрого обжаловано за зраду держави. Прокуратор закидає йому, що був в змові з Карлом, що привіз листи від него, та що своєю діяльністю хотів повалити 6-літного короля Михайла і посадити на його місци Карла. Але Манойлеску нічо собі з процесу не робить, бо за ним стоїть Карло, а за Карлом стоїть селянство і робітництво. Карло в їх очах став мучеником і спасителем. Він хотів завести справедливий лад в державі, він хотів зменшити податки, він хотів вкоротити самоволю панів — і тому його прогнано з краю і королем зробили малолітного сина, на те, щоб пани робили, що хотіли. Так кажуть селяни і робітники і ведуть аґітацію за Карлом. Тому і процес проти Манойлеску до нічого не доведе. Як його засудять, та аґітація стане ще сильніщою за Карлом. Взагалі Братяну тепер має за собою лиш боярів — а весь нарід проти него. Панує він тільки при помочи баґнетів, але на баґнетах довго сидіти не можна. Тому в Румунії мусить прийти до проливу крови або Братіяну зречеться влади. А тоді Карло приїде до Румунії...

Мандрівна зимова господарсько-ветеринарійна школа.

Пекуча потреба такої школи віддавна давалася відчувати в нашім краю. Кооперативи та читальні „Просвіти" прямо засипували минулої зими Спілку Українських Аґрономів і Сільський Господар письмами з домаганням переведення зимових курсів з обсягу хліборобства і ветеринарії. Та тоді ще не було засобів, щоби їх зорґанізувати.

Цего року умовини покращали і Спілка Укр. Аґрономів зі своїх прибутків з торговлі машинами і штучними гноями зорґанізувала вже мандрівну зимову господ.-ветер. школу, що починаючи від 10. листо-

сяць або на яку планету, аби переконатися, як там є.

Це не жарт ні байка, що учені люде вже таки поважно беруться до роботи, щоби ту ціль осягнути.

Найбільшою трудністю для учених в осягненю тої цілі є передовсім те, що вони не знають, чи високо понад верствою воздуху, грубою на яких 100-200 кільометрів, є ще в світових просторах який ґаз або т. зв. етер, а коли він справді є, то як використати силу того етеру, щоби й на земли людям життє облегчити і до місяця або на яку планету або звізду поїхати... Бо кажуть учені, що колиб вони докладно знали, чи понад воздухом є справді якийсь етер, чи лише порожні простори, студені і темні, то після того вони легко моглиби при помочи астрономії, фізики, техніки, хемії і т. п. збудувати таку машину, котраби з чоловіком на місяць могла собі поїхати.

А то — кажуть — що нам з того всего, коли не знаємо, що нас в дорозі до місяця може стрінути та чи ми не впадемо на землю разом з машинами через те, що не вміли наперед забезпечити себе перед несподіванками рідкого, але дуже загадочного світового етеру.

Справою першої спроби „подорожи" на місяць займалися вже учені Смітонського Інституту в Америці, а саме проф. Р. Г. Ґадерд з Вустер Каліджж в Масс., і другі в але їх пляни осталися на разі лише плянами.

Зате австрийський фізик Др. Франц Гірт і другі з ним звязані славні математики, астрономи, фізики, хеміки і т. п. взялися таки на добре до того, щоби практично перевести в діло плян подорожі чоловіка на місяць (на місяць тому, бо він найблизше довкола землі крутиться і віддалений від неї дуже близько, — рахувати всього не дальше, як не цілих пів міліона кільометрів). Ті учені заложили собі велику фабрику-робітню коло озера Люцерн в Австрії і тут працюють вже над тим, щоби збудувати ракету, яку можна буде з літака вистрілити (на разі на пробу) в воздух з такою силою, щоб вона по вистрілі не впала назад на землю, але щоб вдарила в місяць або в яку иньшу планету гейби гарматна куля, а вдаривши, щоб ракета сама своїм вибухом дала людям знати, що справді долетіла до місяця чи до якої там иньшої планети. Отож це буде така пробна ракета, але вона буде так майстерно зроблена, що коли полетить через етер, то її інструменти самі занотують, чи над воздухом в світових просторах є справді той етер чи порожня; ракета покаже немов вказівка на годиннику, які свійства має етер, кілько там є електричности, маґнетизму і т. п. — все те буде записане в середині ракети очевидно коли вона не встигне долетіти до місяця і щасливо впаде назад на землю, бо як долетить до місяця, — то пропало... Учені кажуть, що тоді вони вже „будуть знати", що далі робити. Та перша ракета на місяць має бути „вистрілена" незадовго — кажуть — на пробу і не буде в ній сидіти ніякий чоловік. Аж потому, коли вже добре „випробують" дорогу, тоді мають збудувати велику ракету, в котрій моглиб і люде собі сидіти в подорожі на місяць.

Силою, яка буде гнати ракетою, має бути ґаз, т. зв. „оксигидроґен", 4 разів сильніщий як стрільничий порох і ново-видуманий мотор, який дасть ракеті величезну скорість. На початку своєї подорожи на місяць ракета буде гнати з такою страшною скорістю, що учені вже нині придумують способи, як в такій ракеті удержати чоловіка при життю. Бо подумайте тільки, що каже Др. Франц Гірт! Він каже, що коли вже буде можна їхати в ракеті від землі до місяця, то така подорож буде трівати всього 3 і пів години; подорож на планету Венус 90 годин; подорож до Марса 110 годин! подорож до Юпітра 138 годин, а подорож до Сатурна 200 годин.

В ракеті будуть комнати до „відпочинку", для дослідів, гостинниці і т. п. — словом ніби всякі вигоди, яких душа забагне.

Се все покищо мрія учених, але може вже й недалека будучність покаже, чи така подорож на „звізди" буде можлива. Поживемо, — побачимо! — М. Б.

пада зачне давати виклади і лекції в цілім краю. Виклади обіймуть всі важнійші ділянки хліборобських наук: управу ріллі, підготовку насіння, про штучні гної, садівництво, годівлю худоби, дом. птиці, молочарства і важніші недуги всіх домашніх звірят.

Викладати буде двох аґрономів і один ветеринарійний лікар. Підчас викладів учителі будуть послугуватися моделями, світляними образами, кольоровими картинами і т. д. При господарськім машинознавстві будуть подавані найточнійші відомости про найліпші машини, про їх ціни і спільне уживання.

Наука буде тревати 10—15 днів.

Прохаємо всі установи, що хотять мати в себе цю мандрівну школу, щоби негайно повідомили Спілку Укр. Аґрономів, Львів, вул. Собіського ч. 28, на який час хотіли би мати в себе школу і для якої кількости слухачів, та чи годяться понести всі кошти, які будуть приблизно такі: харч і приміщення для двох учителів, кошти переїзду з останнього місця побуту школи до їх місця, 30 зол. на научні прилади та по 5 зол. денно для кождого учителя.

Порядок і початок викладів в кождій зголошеній місцевости, визначить сама Спілка після одержання зголошень з краю в сей спосіб, щоби школа переїздила по черзі з одної місцевости до найблищої сусідної.

Булоб добре, якби повітові аґрономи-інструктори улаштували спільно зі зимовою мандрівною школою у себе більші курси для поодиноких районів.

Спілка Українських Аґрономів.

НОВИНКИ.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР. В селі Улично, дрогобицького повіту, пожар знищив 31 господарств. Огонь вибух насамперід на обійстю Андрія Терепущака о год. 11 перед пол. Його 6-літний синок Гнатко виніс з хати коробку сірників і бавився ними на току, де було богато соломи. Запалював він сірник за сірником і кидав на землю. Солома занялась, а від соломи в одній хвилі занялась стодола, повна збіжжа. А був тоді великий вітер, який огонь розніс на сусідні господарства, так що 31 господарів лишилось без даху над головою і без кусника хліба. В огні згоріло двоє дітий, 5-літний хлопець Николай Федишин і 5-літна дівчинка Анна Гонків. Худобу уратовано так, що згоріла лиш одна корова і двоє свиней. — Нове нещастя і нова наука для наших селян. Передовсім майже всі погорільці з Улична не заасекурували збіжжа і 31 господарів лишилось без кусника хліба. Тепер будуть жебрати — замість взяти відшкодовання за хліб. А асекурація коштувалаб кожного по кілька золотих. Та наш чоловік не хоче послухати доброї ради — він воліє все стратити, щоб не заплатити кілька золотих премії. Такого недбальства нема в рільників німецьких, чеських ітд. Зрештою між нами є німецькі кольонії і наші люди бачать, що нема німецького кольоніста, якийби не асекурував збіжжа, худоби, знарядів рільних і одіжи. Все в него асекуроване, бо вогонь як злодій — не знати, коли прийде. Знають це наші люде, але не наслідують німецьких кольоністів. „Якось то буде — мій тато не асекурував збіжжа, то і я не буду“. Так кажуть наші люди і опісля бідують.

СМЕРТЬ НА ТОРГОВИЦІ. В четвер д. 10. листопада в Самборі сталось таке: На торговицю заїхала селянська фіра, на якій сиділо трех селян. Коли фіра переїздила попри маґістратський дім, саме тоді урвався головний ґзимс і привалив фіру разом з кіньми і людьми. Оден селянин і пара коней згинули на місці, а два селяне так покалічені, що в шпиталю боряться зі смертю. Вину за це, що сталося, поносить маґістрат, бо (як пишуть польські ґазети) самбірський маґістрат зовсім не дбає про свої будинки і вони валяться та людей розбивають. Пошкодовані повинні виточити процес маґістратови і жадати відшкодовання.

ОТ ТОБІ ЖІНОЧКА! Марія Горанова в Леліхівці коло Городка жила вже 15 літ зі своїм чоловіком Андрієм. Але останніми часами зробилась така сварлива, що не дай, Боже. Оноді сварилась з чоловіком цілий день. Вечером наставила на огонь великий баняк води і коли чоловік положився спати, Горанова вхопила баняк окропу і вилляла чоловікови на голову і втікла з хати. Тяжко попарений господар вився в страшних муках через кілька годин і аж опісля перевезено його до шпиталю в безнадійнім стані. Його жінку арештовано. — Але і чоловіки не ліпші від жінок. От в селі Буще, пов. Здолбунів, господар Антін Ністерчук жив в незгоді зі своєю жінкою Софією і так її оноді побив, що вона в кілька годин опісля віддала Богу духа. Ністерчука арештовано. — Такі випадки приносять сором нашому народови, бо так живуть хіба родини дикунів.

ҐУРАЛЬНІ ростуть в Польщі як на дріжджах. Вже тепер майже кождий дідич має ґуральню, а крім того повстають тайні. В Виленщині в двох місяцях викрито 33, а в львівськім воєвідствім 7 тайних ґуралень.

СМЕРТЬ ВІД ГАРМАТНИХ НАБОЇВ. Ми вже кількома наворотами писали, що треба перестерігати молодіж, щоб не дотикала найдених гарматних набоїв. Та наші люди глухі на такі перестороги і от минулий тиждень знову приніс два страшні випадки: В Скнилові пов. Золочів 11-літний хлопчина, син війта Пазана, знайшов на поли шрапнель, який лишило військо в часі вправ. Хлопчина приніс шрапнель між своїх камратів і вони стали маніпулювати коло него. Шрапнель вибух і убив на місці трех хлопців, а одного смертельно поранив. — Таке саме сталось і в Тязові коло Станиславова. Два парібчаки 18-літний Василь Дудчак і *17-літний Микола Литвинець*, пасучи на поли худобу, знайшли ґранат артилерійський. Не предчуваючи небезпеки, стали розбирати ґранат. Але серед страшного гуку ґранат вибух і розшарпав обох парубчаків, розкидаючи части їх тіла на всі сторони. Оба згинули на місці. — Це нехай буде научкою для батьків, щоб повчили дітей не доторкатись гарматних набоїв. А коли де на поли побачать такий набій, хай повідомлять війта і жандармерію.

ЗБУЇ ГУЛЯЮТЬ. Минулого тижня з Ліска до Тісної їхали два жидівські купці, Мітман і Зоммер. Коли смерклося, напали на них 3 замасковані збуї і ґрозячи револьвером зажадали грошей. Переляканi жидки дали збуям 600 зл., а вони з грішми повтікали. — Недалеко села Серники коло Луцька збуї напали на купця, що вертав фірою з ярмарку. Купець, побачивши здалека збуїв, затяв коні і став утікати. Збуї стрілили за ним кілька разів, але хибили. — В селі Пожарка коло Луцька вдерлися збуї до мешкання дідича Білецького і зрабували 5000 рублів в золоті і втікли.

ЖІНКА СПАЛИЛА 5 ТИСЯЧІВ ДОЛЯРІВ. Український еміґрант Петро Зілинський в Пітсбурґу в Америці довго-довго гарував гірко, щоб доробитись власної хати. Врешті наскладав собі в банку 5 тисячів долярів. Тепер виняв всі гроші з банку і приніс вечером до дому. Чував він багато про бандитів і грабежі, тому дуже боявся, аби його не напали злі люди та не ограбили. І тому загорнув гроші в стару ґазету і кинув під стіл, наче щось непотрібне, та спокійно пішов спати. Він мав гадку на другий день рано іти з грішми до торговця реальностями і купити за них хату. Із сею думкою заснув. Коли рано проснувся, побіг до кухні, щоб узяти зпід стола звиток старої ґазети з грішми. Як вступив у двері, на столі вже парувала горяче снідання, вівсяна каша, молоко і кава. Але під столом було чисто. Де ґазети зпід стола, Анно? — питається чоловік. Я вимела! Куди? До печі! Ти спалила? Так, згоріло!

І так дійсно, згоріло усе майно Зілинського, на яке працював ціле життє.

ЧУДОТВОРНИЙ КИТАЙСЬКИЙ ЛІКАР. На малій китайській зелізничій стації Єн-ні-єн від якогось часу дуже богато подорожних. Кождий поїзд привозить усе нових і нових людий з усіх кінців величезної держави. Се переважно нещасні каліки на кулях, сліпі, паралітики і т. д. А приїздять вони до китайського буддійського священика. Живе він на горі з пятьма своїми учениками. Від сходу до заходу сонця обходить він довгі ряди хорих. Одному торкнеться очий, другому ух або чола, третьому покладе руку на рамени і вони відходять оздоровлені. Нікому не дає і не поручає ніяких ліків. Китайські ґазети описують богато випадків виздоровленя сліпих, глухих, паралітиків, божевільних і т. д., яким передтим не помагали ніякі ліки. В праці часом помагають тому священикови його ученики. Цікаве, що кождого з учеників по черзі наділює силою оздоровлювання, але лише на один день. До недавна ще — як сам оповідає — той чудотворець був пристрасним грачем і програв усе своє майно. Як попав у нужду, мандрував по краю. Раз стрінув якогось, видно втаємниченого, чоловіка, який передсказав йому, що здобуде ще більше ніж утратив коли виречеться дотеперішнього способу життя і вступить на науку духовників. Він послухав того чоловіка; думка його була відтепер усе біля Бога; жив аскетичним життєм. Мав привиди і горячо благав Бога, щоби поміг йому приносити полекшу терплячим. По якімсь часі переконався, що може оздоровлювати людий.

Нові книжки.

В імя правди! Св. конґреґації для Східної церкви і преосв. Владиці Йосаф. Коциловському до відома. З нагоди відповіди св. конґреґації на скаргу перемиських громадян, оповіщеної в 3 числі „Перемиських Епархіяльних Відомостей“ Написав Роман Гамчикевич. Перемишль 1927 — ст. 24.

DIE GRÜNE POST новий німецький тижневик, який являється накладом фірми Ullstein, Berlin S W. 68. Поодинокі числа можна одержати у всіх книгарнях по 50 сот. Чвертьрічний абонамену, який також треба замовляти у всіх книгарнях, коштує 6 зол.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає

У відповіди на письмо п. Дра А. Чайківського в попер. числі У. Г. скажу вкоротці ось що:

Не розумію, о що п. Дрові розходиться. Я порученнє Гол. Управи дотично заведення української мови урядової виконав. А що я передше робив зусилля, щоби Г. У. від того жадання відвести, кермуючись притім зглядом на школу і маючи ту певність, що це зарядження Г. У. в жадній прив. укр. ґімназії ані семінарії не буде виконане, — це для справи річ без значіння. Навіщо властиво п. Др. А. Чайківський мій лист в цілости наводить, того ніяк не второпаю. Яж у своїй статті в „Ділі“ ч. 56. з 13 березня ср. виразно написав таке: „Чимало людий остерігало Гол. Управу перед тим кроком, і я сам до них належав“. Отже я сам давно це ствердив прилюдно, що п. Др. А. Чайківський аж тепер з таким тріюмфом проти мене видвигає. — Що до справи з плебісцитом між родичами учениць, то шкода навіть про те і говорити. П. Др. Чайківський як правник розуміє, що це таке закон, а тим самим знає, що це була річ протистатутова, — отже анархістична. — Дотичноже загальних зборів Кружка Р. Ш. в Коломиї з дня 28/XI 26., то п. Др Чайківський зволить собі прочитати ще раз „Покутське Слово“ ч. 6 з дня 15/XII 1926, а з окрема отце місце на стор. 7. „Всі бесідники були тої думки, що РШ мусить бути і остатись дійсно рідною, що тому новий виділ в порозумінню з Г. Управою повинен доложити всіх зусиль, щоби РШ як найскорше привернено зрабовані Ґрабським права. На внесок п. І. Могильницького збори висловили своє негодуваннє тим Кружкам РШ-ли, які в негромадянський і впрост каригідний спосіб знехтували директиви Гол. Управи в справі привернення українській мові належних їй прав і браком почуття солідарности і карности ускладнили зусилля Гол. Укрaви в тому напрямі“. — Отжеж по чиїм боці правда?

На дальшу полеміку шкода часу і місця. — *Роман Гамчикевич.*

Виділ Союза Українок в Перемишлі і Повітовий Комітет Допомоги Жертвам Повені, складає сердечну подяку дорогому нашому поетові Богданові Лепкому за повний посвяти труд та за відвідини Перемишля, де своєю появою і відчитанням своїх творів в Українській Бесіді і в Дівочім Інституті дав нагоду зібрати зл. 279·70 в хосен жертв повени. Посвята і жертва нашого поета тим більша, що не приняв ніякого гонорару за свій труд, жертвуючи його від себе на допомогу нещасним жертвам повени. Щире „Спасибіг“ за це авторові „Мотрі“ та за гарні хвилі, які йому завдячує наше Громадянство. — За Союз Українок: *Олена Кульчицька* — за П.К.Д.Ж.П.: *Др. Вол. Загайкевич.*

„Марійське Тов. Пань“ устроює популярний **КОНЦЕРТ** в честь Ольги Кобилянської в салі Дівочого інститута, в неділю 20/XI 1927 р. о 6 год. вечер. Дохід на ювилейний дар для письменниці.

Звичайні Загальні Збори Товариства „Бурса св. О. Николая в Перемишлі“ відбудуться в пятницю дня 2. грудня 1927 о годині 5½ вечером в домівці Товариства „Читальня Просвіти“ в Перемишлі (Народний Дім — партер). На случай браку комплєту — відбудуться того самого дня в тій самій домівці другі збори о год. 6. вечером. Порядок нарад: 1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів; 2) За 1926/1927 адм. рік звіти: а) секретара Товариства, б) касієра Товариства, в) спільного управителя обох інтернатів, г) контрольної комісії; 3) Прелімінар на 1927/1928; 4) Вибір членів Виділу; 5) Внески і інтерпеляції членів. На основі §. 29 уст. 6 статута членів, які не заплатили що найменше по конець 1926 р. членських вкладок, уважаєся за виступивших з товариства і їм не прислугує право участи в Зборах.

Видавець і відвічальний редактор: Степан Навроцький

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.